

Ge grundskolan bättre förutsättningar!

Statsmakternas beslut om en reform av den obligatoriska skolan är nu ett faktum. Reformen bygger i många viktiga avseenden på enhällig uppslutning från alla berörda grupper. Det framgick klart av riksdagsdebatten den 22—23 maj. Alla är nu medvetna om att skolans mål och uppgifter förändras i takt med samhällsutvecklingen. Den nya skolan skall svara för utbildningen av alla ungdomar t. o. m. 16:e levnadsåret. Den måste då genom sin organisation, sin läroplan och sin undervisning ta hänsyn till starkt skiftande förutsättningar ifråga om begåvningsgrad, begåvningsart och intresseinriktning hos de många eleverna i en hel årskull på detta åldersstadium. Skolan måste också ge alla ungdomar god utbildning, oavsett olikheter i sociala och geografiska förutsättningar.

Mot denna enighet i stort ifråga om skolans mål och uppgifter och ifråga om andra viktiga utgångspunkter för skolreformen kontrasterar de skarpa meningsbrytningarna ifråga om medlen att förverkliga målen och främst då ifråga om organisationen av klasserna i årskurserna 7 och 8. En politisk majoritet har nu beslutat att dessa klasser i princip skall vara sammanhållna. Detta beslut har fattats trots frånvaron av entydiga forskningsresultat om den organisatoriska differentieringen på detta stadium. Att sådana resultat saknas är helt naturligt, eftersom enhetsskoleförsöken utkristalliserat det tillvalsdifferentierade högstadiet som det vanligaste. Huvuddelen av de lärare som nu undervisar på detta åldersstadium och som skall genomföra skolreformen där har en annan uppfattning än riksdagsmajoriteten. De har sagt ifrån att de inte tror på sammanhållna klasser som ett obligatorium för alla skolor. De politiska instansernas obenägenhet att ta hänsyn till den starka, på erfarenhet och sakkunskap byggda läraropinionen har tyvärr försämrat skolreformens startförutsättningar.

Det går inte att — som man gjort på en del håll — avfärda läraroppositionen som ett uttryck för bristande information. En aldrig så intensiv information kan inte skylla reella brister i förutsättningarna för genomförandet av den omstridda organisationen i 7:an och 8:an. Värde av nu beslutade och i och för sig välkomna upprustningsåtgärder — delningstal på 30, fortbildning, ökning av skolbyggnadskvoten och viss hjälpmedelsupprustning — reduceras åtskilligt av andra besvärande faktorer: brist på lokaler och kompetenta lärare under skolreformens genomförande-

period, avsaknad av metodikförnyelse, ovisshet kring tidtabellen för hjälpmedelsupprustningen, lärarnas hårda arbetsbelastning redan i nuläget osv.

Flera förespråkare för de sammanhållna klasserna underströk sålunda i riksdagsdebatten, att en metodikförnyelse är nödvändig för att den nya organisationen skall fungera. Men ingen visade konkret hur man under två år skall inte bara hinna få fram denna nya metodik utan även omskola tusentals lärare till den. Utskottets krav på omfattande fortbildningsåtgärder under de närmaste åren är välbefogat. Dessa åtgärder har dock tyvärr inte någon påtaglig metodikförnyelse att bygga på. Riksdagsmännen tycktes också vara eniga om att det krävs tillgång till välutbildade lärare för grundskolan. Förverkligandet av detta krav är tyvärr också en fråga på längre sikt än den nådatid på två år som ges innan den nya organisationen blir obligatorisk. Prognoserna talar sitt tydliga språk om bristsituationen under hela 1960-talet. Ökningen av skolbyggnationen är otillräcklig. Skolberedningen har redovisat, att grundskolan, trots den nu beslutade ökningen, under första hälften av genomförandeperioden får dras med lokalbrist och lokalprovisorier. En ytterligare ökning på detta område har gjorts beroende av om den behövs som beredskapsåtgärd vid vikande konjunkturer.

Nu bestäms skolans framtida arbetsresultat av de förutsättningar som statsmakternas beslut skapat. Därigenom har också gränserna för lärarnas arbetsmöjligheter dragits upp. Det är emellertid nödvändigt att statsmakterna under kommande år radikalt förbättrar arbetsmöjligheterna för den nu fastställda organisationen av grundskolan. De förutsättningar som angetts genom 1962 års skolbeslut är icke tillfredsställande.

Statsmakterna och skolans myndigheter måste också ta hänsyn till de praktiska erfarenheter som görs av skolkollet ute på fältet under grundskolans genomförande. De måste knyta an till och ta tillvara det levande intresse och det starka ansvar för uppgiften som präglar lärarna och som burit upp remisskritik och opinionsyttringar mot de sammanhållna klasserna som obligatorium. Den nu demonstrerade klyftan mellan uppfattningen hos stora lärargrupper och en skolpolitisk majoritet kan därigenom reduceras till båtad för den gemensamma uppgiften: en bättre skola för vår ungdom.

TIDNING FÖR SVERIGES LÄROVERK

Organ för Läroverkslärarnas riksförbund

Kungsholmsgatan 10, Stockholm K
Tel. växel 54 04 20 - Postgiro 1861

Ansvarig utgivare: Läroverksadjunkt
Sven J:son Lundquist • Redaktör:
Redaktör Nils Hultquist • Redaktionssekreterare: Redaktör Kurt Lysén • I redaktionen: Redaktör Birgitta Hellekant. Pedagogiska frågor: läroverksadjunkt Arvid Möller; SYL-frågor: fil. mag. Ingvar Carlson.

Annonser, prenumeration och distribution: Annonchef: Red. Ulf Hultberg. Expedition: Fröken Gudrun Christiansson.
Formatannonser enl. prislista. Ef-tertext kr. 1:20/mm.
Prenumerationspris: Helår 36 kr., halvår 19 kr., kvartal 10 kr.
Tidningen utkommer lördagar.